

A

TYGODNIK KATOLICKI SPOŁECZNO-KULTURALNY — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" (O POVO) O MAIOR JORNAL POLONES DA AMÉR. LATINA — FUNDADO EM 1920

KURYTYBA — 6 listopada (novembro) — 1979 — Nr 3.472 — (44/79)

Wydatki na naftę w 1980 r.

Według obliczeń przedsiębiorstwa PETROBRÁS Brazylia wyda na import 10,5 miliardów dolarów w ciągu przyszłego roku. Jest już rzeczą pewną, że w przyszłym roku bezcukra naftę importowanej kosztować będzie 30 dolarów zamiast obecnych 25 dolarów. Brazylia zaś będzie importować 800 milionów baryłek dziennie — w przyszłym roku. Import ten będzie trochę mniejszy niż w roku bieżącym w związku z dawką alkoholu do gazoliny dochodzącą do 20 procent, jak również wobec zwiększenia produkcji ropy krajowej. Tegoroczny zaś import nafty wyniesie około 62 miliardów dolarów. Niemalże należy, że PETROBRÁS będąc przedsiębiorstwem rządowym zakupuje bezpośrednio naftę od rządownych kompanii arabskich, nakładając w ten sposób dodatkowe podatki.

W związku z importem nafty minister Koppa i inżynier Cesar Cals udzielił zbro-

rowego wywiadu prasie amerykańskiej. Podkreślił on, że w 1985 roku Brazylia zredukują swe wydatki na import nafty o 30 procent tj. z obecnych 892 tys. bezcukle dziennie do 613 tys. W tym samym roku brazylijska produkcja alkoholu dojdzie do 10,7 miliardów litrów. Fundatorem Brazylii załazi 800 tys. hektarów ziemi drzewem energetycznym którego produkcja równać się będzie 120 tys. baryłek nafty dziennie. Tym paliwem będzie głównie węgiel wegetatywny. Wywiad ministra Calsa był prawdziwą rewolucją dla prasy amerykańskiej nie znającej planu brazylijskiego dążącego do rozwiązania kryzysu energetycznego. Objął on (czesz, że w przyszłym roku brazylijski przemysł samochodowy wyprodukować ma 250 tys. samochodów mających alkohol za paliwo. Natomiast przedsiębiorstwo Villares (czyli krajowe) jest już przygotowane, by w 1980 roku wyprodukować pierwsze motory dla ciężarówek i autobusów o napędzie wyłącznie alkoholowym. Będzie to duży krok naprzód w krajowej polityce energetycznej.

Minister Koppa i inżynier Cesar Cals, udzielił wywiadu prasie amerykańskiej podkreślił, że w 1985 roku Brazylia zredukują import nafty o 30 procent, dzięki wielkiej produkcji alkoholu oraz węgla drzewnego jako paliwa dla samochodów, autobusów, ciężarówek, transportowych i traktorów.

Autonomia dla Basków i Katalończyków

W Krajinie Basków i w Katalonii odbyło się głosowanie referendum) na temat statusu udzielającego Baskom i Katalończykom tak dawno zdobytej autonomii. W kraju Basków, zwanym Euzkadi, w głosowaniu wzięło udział ponad 60 procent wyborców. W Katalonii zaś — 59,4 procent. Nie dościsze wpłynęły na zmniejszony udział w głosowaniu.

ETA. Ci ostatni domagają się pełnej autonomii i niezależności od Hiszpanii. Liczba wyborców w Euzkadi wynosi ponad półtora miliona, zaś w Katalonii — 4,8 miliona. Wybory do parlamentów Euzkadi i Katalonii mają się odbyć w styczniu przyszłego roku, a dopiero w kwietniu parlamenty obiorą rząd regionalne dla dotychczasowych prowincji hiszpańskich. Nie można zaprzeczyć, że liczne akty terroru dokonywane w Hiszpanii przez organizację ETA przyspieszyły decyzję rządu hiszpańskiego, by udzielić autonomii Baskom i

Katalończykom. Z drugiej zaś strony tak jedni jak i drudzy byli już zmęczeni ustawicznymi zamachami dokonywanymi przez terrorystów. Baskowie należą do ludu wyróżniającego się swą mową i zwyczajami. Język Basków pochodzi prawdopodobnie od mowy starożytnych Iberów, których potomkowie walczyli z okupacją rzymską, niegdyś dopiero naporem Gotów. Baskowie są bardzo pracowitymi i zdolnymi robotnikami. Zajmują się głównie uprawą roli, hodowlą bydła i rybactwem. Zadania na językiem i kulturą rodzimą prowadzi baskijska Akademia w Bilbao. Katalończycy zamieszkują północno wschodnie obszary Hiszpanii, które choć w większości stanowią najbogatszą prowincję hiszpańską. Stolica Barcelona jest głównym ośrodkiem handlu i przemysłu Hiszpanii. Katalończycy odznaczają się trzeźwością i bystrością. Do dziś jeszcze używają malowniczych strojów ludowych i mówią osobnym dialektem zbliżonym do nareckiego prowansalskiego. W średniowieczu posiadali bogatą literaturę. Dochowała się pieśń ludowa i religijna oraz różne poematy.

Pamiętniki Kissingera

Były amerykański sekretarz stanu — Henry Kissinger wydał ostatnio 10 tom swych wspomnień. "Lata w Białym Domu". Publikację tego tomu poprzedziła festiwalowa impreza, podczas której Kissinger wygłosił przemówienie przez prasę, radio i telewizję. 11 tom ma się ukazać dopiero w połowie 1980 roku. Pierwszy tom zaś zawiera tematy jak: rokowania między USA i Wietnamem, skandale Watergate i upadek prezydenta Richarda Nixona. Pamiętniki Kissingera zawierają dane, by stać się nieocenionym źródłem opinii wyrażonych. Jedynym "ale" jest ich wysoka cena — 600,000 kruczej. Wydawnictwo TIME INC. zapłaciło Kissingerowi 5 milionów dolarów za nabycie manuskryptu. Zanim ukazał się oficjalnie, 10 tom tych wspomnień był już drukowany w formie książki kieszonkowej przez wydawnictwo TIME. 1 tom pamiętników

"Lata w Białym Domu" został już przetłumaczony na 17 języków obcych.

BRASILIA — Prezydent Figueredo znajduje się obecnie w Katalonii w drodze do Wenezueli. Celem wizyty są wspólne interesy ekonomiczne.

WATYKAN — Papież Jan Paweł II, podczas zbrojowej interwencji, zapowiedział do rządu argentyńskiego, by jak najprędzej zwolnił katedrę osób uwiecznionych, respektując ich i moralną godność człowieka. Apel Papieża zaskoczył władze argentyńskie.

KRAKÓW — Zakład Technologii Chemicznej Krakowskiej Akademii Medycznej pod kierunkiem prof. M. Ekdeltowa wyprodukował nowy rewalkacyjny lek nasercowy o nazwie "Kawiten" w wypadku zawału serca lub stanach przedzawałowych.

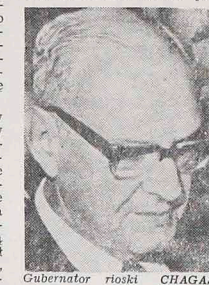
BRASILIA — Narodowa Komisja Energii zatwierdziła plany zastąpić olej — paliwo węglem drzewnym lub alkoholem — przemysłu hutniczego. Rząd federalny udzieli specjalnych ulg w przedsięwzięciu, używającym w swych celach paliwo krajowe.

"Chagiści" zostaną w MDB

Deputowani rioscy należący do grupy tzw. chagistów której przewodził gubernator rioski Chagas Freitas (jest rioskim 72) postanowili pozostać w partii opozycyjnej MDB, a w razie jej wygaśnięcia — przyłączyć się do niej gdy otrzyma nową nazwę. Chagiści zdają sobie dobre sprawę, że wyborcy stanu rioskiego w swej ogromnej większości zaliczają się do opozycji.

Ten fakt zmusza chagistów do pozostania przy MDB, by nie stracić głosów w wyborach w 1982 roku. Dla gubernatora Chagas Freitas nie było rzeczą łatwą powziąć decyzję pozostania w MDB. Ze wszystkich stron robitano na niego presję, by współpracował z ARENA, czy przyszedł do partii niezależnej (PI), której głównym organizatorem jest były prefekt São Paulo — Olavo Setubal.

usunięcia z partii chagistów, ponieważ skianiali się zbytnio do współpracy z ARENA. Do usunięcia nie doszło jednak, bo embedisli umiarkowani nie chcieli stracić po-

Gubernator rioski CHAGAS FREITAS postanowił pozostać w szeregu opozycyjnej partii MDB, zdając sobie sprawę z faktu, że wyborcy stanu rioskiego zaliczają się do naliczniejszej opozycji w Kraju.

parcia wśród rioskiej masy wyborczej. Chagas Freitas nie może zapomnieć, że właśnie w ostatnich wyborach w 1978 roku MDB otrzymała 66 proc. głosów od wyborców rioskich, a jej kandydat na senatora Nelson Carneiro osiągnął 62 procent głosów. Partia MDB natomiast nie chce zerwać z Chagas Freitas, wiedząc doskonale, że jest to dzielnik ma tysiące czytelników wśród klasy średniej, stanowiącej trzon opozycji w całym stanie rioskim.

Jak wiadomo, w tonie MDB rozgrywa się silna walka polityczna ze strony grupy "autenticos", która domagała się

Wynalazca wszech czasów

Największym wynalazcą wszystkich czasów uważany jest Thomas Edison urodzony w USA w stanie Ohio, w 1847 roku i zmarły w 1931. Jako chłopak był sprzedawcą gazet, jako młodzieniec stał się urzędnikiem telegrafu w którym poczynił szereg wynalazków mających na celu usprawnienie działania telegrafu.

nie światła elektrycznego do domów mieszkalnych (1879 r.) zrewołucjonował życie ludzi w miastach, a później różne sektory przemysłu.

na, choć wzbogacenia się oraz ambicja by stać się sławnym nie pozwalały mu spać więcej niż kilka godzin na dobę dbać o higienę i staranniejsze ubieranie się itp. W swych poszukiwaniach za nowymi wynalazkami Edison zawsze miał na myśli ich użyteczność i zastosowanie praktyczne, co gwarantowało mu zyski i stałe dochody.

W 1876 roku wynalazł mikrofon, w dwa lata później — fonograf, zaś w 1879 roku żarówkę. Jest także wynalazcą maszynki do telegrafu optycznego, udoskonalił akumulator, projektor, a w 1881 roku zbudował pierwszą elektrownię. Nie koniec na tym. Stworzył on podstawy do rozwoju techniki elektronicznej, jest twórcą pierwszych filmów amerykańskich na taśmie perforowanej (o szerokości 35 mm) i pierwszego filmu w 1893 roku. W tym czasie przedstawił tutaj wszystkie wynalazki Edisonsa, których liczba stanowi nieodcisły rekord — 1.033. Wśród tak wielkiej liczby wynalazków lampa elektryczna (żarówka) i tanie dostarcze-

Słynny fizyk amerykański THOMAS EDISON jest autorem ponad tysiąc wynalazków, stojąc się przez to najwięcej wynalazcą wszystkich czasów. Wynalazki jego charakteryzują praktyczność i użyteczność.

Twierdził on, że wystarczy miał 6 dzieł, lecz nie miał czasu poświęcić rodzinie większą starą, ponieważ duża i ciemno oddany był wciąż nowym poszukiwaniom. W twierdził on, że wystarczy mieć 6 dzieł, lecz nie miał czasu poświęcić rodzinie większą starą, ponieważ duża i ciemno oddany był wciąż nowym poszukiwaniom.

Po upadku prezydenta Korei Połudn.

Jak już podaliśmy, dnia 26 października prezydent Korei Południowej — Park Chung Hee — zginął w nieokreślonych okolicznościach. Urzemił się pogłoska, że zginął w wypadku lub z rąk kierownika wywiadu koreańskiego. Jakby nie było. Park zrzucił po dyktatorstwie od 198 roku, gdy jako dowódca II armii dokonał udanego zamachu stanu. Od tego czasu, by bronić kraj przed wpływami komunizmu Korei Północnej, zorganizował ekonomicznie znaczącą korupcję, objął całkowitą kontrolę nad państwem. Już w 3 lata później zaprowadził w kraju stan nadzwyczajny, nałożył surową cenzurę na prasę, nakazał uwiezić setki przeciwników politycznych. Jego kariera była błyskotliwa. Urodził się 14 września 1917 roku i już jako młodziemiec objął stanowisko profes-

sora. Wkrótce (po 1940 r.) wstąpił do Szkoły Wojskowej w Mandzuriu kończąc ją z odznaczeniem. W 1945 roku po osiągnięciu niepodległości Korei Południowej rozpoczął akcję sformowania narodowej armii. W 1951 r. otrzymał rangę generała brygady i wówczas dokonał zamachu stanu. Dwukrotnie bawił w Stanach Zjednoczonych za rządów prezydentów Kennedy, Nixon i Forda, od których otrzymał gwarancje pomocy wojskowej i utrzymania w tym kraju oddziałów amerykańskich (obecnie w liczbie 38 tys. ludzi). W 1972 r. zawiązał wybory i partię polityczną, zaprowadził ponownie stan nadzwyczajny, rządząc za pomocą dekretów.

brą administrację i rozwój ekonomiczny. W 1974 roku podczas nieudanego zamachu stanu zginął jego żona. Zamachowca rozpoznał się i został stracony. Park rozpoczął bezpartynową walkę z opozycją, depcząc w ten sposób podstawowe prawa człowieka. Z tego też powodu USA rozpoczęły wycofanie swych oddziałów, które zostały wstrzymane z powodu protestów Japonii i Chin. Obecnie władze w kraju sprawuje 68-letni prezydent Choi Kyu Hah, który wprowadził stan nadzwyczajny, karał zamknięciem czasowo szkoły i uniwersytetów, aż do całkowitego uspokojenia w kraju. Niedawno amerykański sekretarz Obrony — Harold Brown bawił w Korei Południowej. Przy tej okazji wyraził on protest wobec depantacji przez prezydenta Parka praw człowieka.

WYDARZENIA W SKRÓCIE

- ♦ LA PAZ — Armia boliwijska pod wodzą pułk. Alberta Natus obalila rząd prezydenta Waltera Guevara, który utrzymał się przy władzy jedynie 2 miesiące. Centralny Związek Robotników obwołał z tego powodu generalny strajk.
- ♦ LIZBONA — Odbyła się tutaj dwudniowa konferencja Międzynarodowego Stowarzyszenia Jednym z głównych tematów konferencji była sytuacja polityczna w El Salvador, Gwatemali i innych krajach Ameryki Centralnej.
- ♦ TEL - AVIV — Gen. Moshe Dayan, minister spraw zagranicznych Izraela, podał się do dymisji. Mógł osłabionej pozycji w zająć vice-premier Jaanet Yadin. Mimo osłabionej pozycji w parlamencie, premier Begin nie myśli ustąpić ze swego stanowiska.
- ♦ WASHINGTON — Stany Zjednoczone wysłały na wody Korei Południowej i lotniskowca, 3 niszczycy i 3 fregaty oraz 2 samoloty zaopatrzone w dalocelny radar. USA postanowiły bronić ten kraj przed ewentualnym niebezpieczeństwem ze strony Korei Północnej.
- ♦ BRASILIA — Od 1 listopada 1979 r. począwszy obowiązują już nowe "salarium minimo" w stanch Parana, Santa Espirita, São Paulo, Rio de Janeiro, Minas Gerais i Brasília — 2.932,80 kruczerów.
- ♦ SAN SALVADOR — Gwardia Narodowa stoczyła prawdziwą walkę z grupą skrajnej lewicy, która zabawił trzech polejantów starała się opanować redakcję dzienników La Prensa Grafica i Hoy. Zginęło 6 terrorystów.
- ♦ MANAGUA — Rewolucyjny rząd w Nikaragui nacjonalizuje powoli wszystkie gałęzie produkcji, by upanostwić w ten sposób ekonomię w kraju. Wszystko wskazuje na to, że rząd w Nikaragui przybrał formy socjalizmu.
- ♦ BRASILIA — Począwszy od 1980 roku takse drogową (TRU) będzie można zapłacić w trzech ratach. Samochody używające alkohol jako paliwo płacić będą tylko połowę wyznaczoną taksy.
- ♦ MOSKWA — Niebieskie dżinsy (Blue Jeans) produkcji zachodniej kosztują na czarnym rynku 150 tysięcy 150 rubli. To znacznyyle, ile zarabia miesięcznie tamtejszy robotnik.
- ♦ JOHANNESBURG — Moja kariera kończy się — twierdzi słynny chirurg dr Bernard koji pierwszy lekarz chorob sercowych dokonaj transplantacji serca. Dr Bernard cierpi na reumatyzm i podlega operacji.
- ♦ SAN JOSE — Kubański oddział Armii Fidei Castro, uwolniony został z wiewienia w którym spędził 20 lat. Matos wyjawiał światu komunistyczne przekonania Castro.
- ♦ KABIL — Kuzniajskie oddziały wojskowe zajęły stanowisko w ważnych punktach strategicznych w Afganistanie w walce z oddziałami rządowymi, w której 400 żołnierzy rządowych zginęło a 700 dostało się do niewoli.

JAN KRAWCZYK

OSTATNI TRANSPORT

CZYLI

JAK WALCZYLIŚMY W BRAZYLII O POLSKĘ

"Jeśli tacy opuszczają tonący okręt, — pomyślałem, — to dlaczego ja miałbym udawać bohatera?"
I rychno zapomniałem o listach od braci i tradycyjnych rodzinnych.
Ale — niezbadane są wyroki opatrności.

IV

Pracowałem w Editorze Globo. Była to w owym czasie jedna z największych firm wydawniczych na południu kraju. Specjalizowała się w wydawaniu dzieł beletrystycznych, przede wszystkim tłumaczonej z obcych języków. Wypracowała serię "kryminałów" pod tytułem "Biblioteka Amarela" i "Coleção Nobel", która obejmowała pisarzy obdarzonych nagrodą Nobla. Posiadała dobrych tłumaczy i klerownika działu literackiego w osobie pisarza Erico Verissimo. Nawiązaniem trzeba dodać, że wszystkie dzieła tego pisarza były publikowane właśnie przez Editora Globo. Władciami byli dwóch: Barcellos i Bertaso. Ten ostatni był Wiochem i jako chłopiec zaczął zamiatać u tego pierwszego i z czasem stał się jego współnikiem. Przed wybuchem wojny przyjeżdżał stale do Brazylii i dobrze na tym wyszedł, bo zakład jego został pominięty przez fale zniszczenia.

W owym czasie Globo zatrudniała parę setek ludzi, między innymi sporo Niemców, mniej Wiochów i kilkunastu Polaków. Ktoś przez złośliwość przepisał Niemcom miniaturowe swastyki w miejscach pracy, na stole, krześle, w szafce, gdzie się dało. Doprowadzało ich to do szalu i mieli pretensje, że to właśnie my, Polacy, zatruwamy im życie. A oni, przecież są najlojalniejszymi obywatelami tego kraju i czynią wszystko, aby go podnieść i rozwinąć. To, co Col. Aurelio Py wypisał w "A Quinta Coluna no Brasil", to są zwykłe brednie, którym żaden rozsądny człowiek nie uwierzy. Duppen czy Duppen chodził między Brazylijczykami, towarzyszami pracy i gorąco ich przekonywał o słuszności swoich wywodów. Pomagał mi tym z równą żarliwością jeden z pracowników o polskim nazwisku, który dawniej należał do partii Integralistów, a ci jak wiadomo swego czasu usiłowali, wzorując się na nazistach, wprowadzić faszyzm w Brazylii. Uważano go za czarną owcę i my, Polacy, wcale do niego się nie przynawaliśmy. Wołał towarzystwo niemieckie i podobno miał nawet żenić się z jakąś Niemką. Mimo, że między pracownikami było sporo porządnych Niemców, traktowano ich tak, jak traktuje się człowieka, do którego czuje się żal.

Na piętrze, gdzie mieścił się dział tłumaczy, znajdowała się obszerna sala zastawiona półkami, a te aż się ugiwały pod ciężarem dzieł w różnych językach. Trafiliem tam przypadkowo i już nie mogłem się wyzwoić z siły magnetycznej, jaką książki zawsze na mnie wywierały i wywierają.

Przechodziłem wtedy okresy, kiedy trapiły mnie różnego rodzaju wątpliwości, związane z istnieniem człowieka i zagadką jego pobytu na kuli ziemskiej. Staralem się znaleźć odpowiedź w różnych dziełach, lecz zdobyć ich nie było łatwe. Towarzystwo Kultura posiadała przede wszystkim dzieła beletrystyczne, Wicekonsulat R. P. — tak samo. Miejska Biblioteka Publiczna w praktyce mi nie odpowiadała. Bowiem godziny wieczorne nie wystarczały mi nawet na "obejrzenie" żądanego dzieła. Ja chciałem książki na "wyobieżenie", a Biblioteka nie prowadziła wypożyczalni. Wpadłem tam parę razy, spotkałem Leszka Pałędzkiego, zarzązbanego po uszy wróżnych woluminach, słowa jednak nie mogłem z nim zamienić, takia bowiem obowiązywała cisza.

Istniały w mieście dwie wypożyczalnie, jedna na Adraças, niedaleko Globo, a druga przy Av. Borges de Medeiros. Fiaćło się po pięć milów mieszczmie i zabierało dwie książki tygodniowo do domu. Ta, na Borges de Medeiros była oblicznie zapotrzebowana w najnowsze dzieła, nie tylko beletrystyczne, i korzystało z niej dużo czytelników, przede wszystkim ze sfery pracującej. Szybko przewartkowałem księgę o treści filozoficznej do moich zainteresowań — ale było tego za mało.

Biblioteka w Editorze Globo, stała się dla mnie równą niespodzianką, jak dla Cabrala odkrycie Brazylii. Czego tanto było: filozofia, socjologia, psychologia, polityka, religioznawstwo i wiele innych dziedzin życia, a między tym wszystkim "Kapitał" Marksa po francusku i "Meln Kampfi" Hilferdinga po niemiecku. Kto się opiekował tym księgozbiorem?

(c. d. n.)

Rzeczy ciekawe i prawdziwe

ARABOWIE NIE PŁACĄ ZA LECZENIE

Szpitałom w Londynie należy się przelano pół mln funtów od cudzoziemców, przeważnie od Arabów. Nie płacenie należy za leczenie jest na porządku dziennym.

Najwięcej zalega z płaceniem ambasada libijska. Szpitalowi Charing Cross (czołowy szpital w Londynie) Libijczycy są winni £47.000. Westminster szpital (również reprezentacyjny) należy się £49.000. Frywatny pacjent płaci i operacji. Pacjent zostaje zawiadomiony przed przyjęciem ile mniej więcej będzie kosztować jego kuracja.

Ambasada libijska przyznała, że jest dłużna dużo pieniędzy, ale skarcić szpitala londyńskie, że są zbyt kosztowne i wyszukują pacjentów arabskich. Ambasada zapowiedziała, że Arabowie będą bojkotować szpitale angielskie.

Frywatnym klinikom należy się również wielkie sumy od Arabów. Zależąca chronicznie z płaceniem rachunków. Specjaliści z Harley Street twierdzą, że należy się im pieniądze od mnóstwa Arabów.

Niektóre szpitale i kliniki żądają teraz depozytów od pacjentów nim zostaną przyjęci na leczenie. Kiedy Arabowie się zapłaci, unikają jej i usiłują się dostać do innej. Wioli, sprawniają również trudności z płaceniem. Urząd zdrowia oblicza, że traci przeciętnie £300 tysięcy rocznie z powodu niezapłaconych rachunków.

NRD ZARABIA CORAZ WIĘCEJ NA WIEZIANIACH

Jak ujawniono niedawno w Stuttgarcie, rząd RFN wykupił w pierwszych czterech miesiącach br. aż 499 więźniów politycznych z więzień wschodnio-niemieckich, placąc po 40.000 do 60.000 marek zachodnio-niemieckich za "sztukę". W analogicznym okresie ubiegłego roku NRD uwolniła tylko 240 więźniów.

Wzrosła również ilość zwolnionych w całym roku 1978, 1.346, w porównaniu z rokiem 1977, w którym zwolniono "tylko" 1.128. Oryginalny "handel", zachęcający NRD do coraz liczniejszych aresztowań i dostarczający jej coraz więcej twardej waluty, widocznie coraz bardziej potrzebny.

Dane powyższe ujawnił przewodniczący wydziału Towarzystwa Obrony Praw Ludzkich, Goehl.

BRAK ŻYWNOSCI

Kraje tzw. "trzęsiego świata", a szczególnie kraje afrykańskie dalej muszą być w najbliższych latach importować coraz większe ilości produktów żywnościowych. Według informacji Światowej Organizacji Rolnictwa przy ONZ (FAO) kraje trzęsiego świata będą musiały importować nie tylko zboża, ale również oie-

je, przetwory mleczne i mięso. Indie, Korea, Brazylia i Majaia mają szansę na zwiększenie produkcji rolnej dzięki dokonanej inwestycji. Z informacji FAO wynika, że w 23 państwach "trzęsiego świata" inwestycje na rozwój rolnictwa wzrosły o 33 procent w latach 1971-76. Nie dorównują one jednak szybkiemu wzrostowi ludności tych państw.

NA TROPACH MAJOW

Uznana za jedną z najbardziej rozwiniętych w historii ludzkości cywilizacja Majów, która swój szczytowy punkt ekspansji osiągnęła w okresie klasycyzmu (do ok. 900 przed nar. Chr.) pozostała nadal zadziwiająca zagadką dla badaczy.

Najnowsze odkrycia w dziedzinie puszcy w pin. Gwatemali nasuwały przypuszczenia, że znajdują się tu ruiny metropolii jeszcze wspanialszej i bardziej potężnej od oddalonego o 70 km Tikal. Według ekspertów amerykańskich nowo odkryte "El Mirado" zostało z przyczyn do tej pory niezbadanych odczuwane przez mieszkańców w latach 500-setnych po narodzeniu Chrystusa.

Również w tym samym czasie archeolodzy meksykańscy rozpoczęli w południowo-wschodnim Meksyku w Comalcalco prace odkrywcze związane z eskawacją wzgórz kryjących budowle z okresu prekolumbijskiej kultury Majów lat 600 — 1200.

W ten sposób kultura Majów, która wywarła znaczący wpływ na rozwój sąsiednich ludów z wolna odsłania swa zardrosne strzeżone tajemnicie, chociaż pochodzenie tej cywilizacji ustalane na okres ok. IV w.

przed narodzeniem Chrystusa pozostaje nadal zagadką. To, co do tej pory wiadomo pochodzi głównie z relikwii zawierających wyryte napisy z datami, zabytki piśmiennicze (w tym trzy starożytne kodeksy), świadczące o wysokim poziomie wiedzy tego narodu, zwłaszcza nauk matematycznych i astronomii.

GENIALNY ARCHYTEKT

W Rzymie zmarł Pier Luigi Nervi, jeden z największych architektów świata w naszym stuleciu. Ten wielki technik, który budował w cencie i żelazie, był zarazem poetą, wizjonerem. Zehnika i ekonomia budowlanej sztuki w jego zawście parze z pięknem. Jak mało który architekt naszego stulecia umiał wydobyc estetyczny aspekt szorstkości i chropowatości betonu.

Budował pałace sportowe, stadiony, hale wystawowe, porty lotnicze, fabryki, dworce kolejowe, sale koncertowe, centrały w Neapolu, ała audiencyjna przy bazylice św. Piotra. Nervi żył 87 lat.

Wiadomości Sportowe

◆ **U Puchar Ameryki** nastąpiło rewanżowe spotkanie między Brazylią i Paragwajem, na stadionie Maracanã. Jedenaścika Brazylii wystąpiła w najmocniejszym składzie, by wygrać mecz różnicą dwóch bramek i w ten sposób zgrać finał z reprezentacją Chile. Mecz ten zakończył się wynikiem remisowym 2x2. Brazylia odpadła od finału.

◆ **Zawodnicy Chin** mają wziąć udział w Olimpiadzie w Moskwie na przyszły rok po 27 latach nieobecności. Udział Formozy w tych rozgrywkach nie jest pewny. Mówi się, że obecność Formozy zależy będzie od wystąpienia jej pod sztandarem Chin komunistycznych.

◆ **W tenisowym Pucharze Davisa** odbywały się spotkania między tenisistami brazylijskimi i Ekwadoru, między Urugwajem i Chile oraz między Wenezuelą i Kolumbią.

◆ **Claudio Martari**, dotychczasowy trener drużynowego mistrza świata w koszykówce, paulistańskiej drużyny SIRO, będzie trenerem brazylijskiej reprezentacji koszykarzy.

◆ **Kazimierz Deyna**, broniący barw angielskiego klubu Manchester City, znajduje się obecnie w doskonałej formie. Zdobył on zwycięską bramkę swej drużyny w trzech ostatnich meczach, m. in. z liderem i ligi — Nottingham Forest.

◆ **W ramach Pucharu Europy** wszystkie polskie drużyny spisały się gorzej niż kiepsko. Już w drugiej serii rozgrywek polskie drużyny zostały wyeliminowane, mianowicie: Widzew, Stal, Arka i Ruch.

◆ **Na stadionie Wojska Polskiego** w Warszawie odbyło się towarzyskie spotkanie między Legią i angielskim zespołem Manchester City. Był to mecz porównywalny Kazimierza Deyny, długoletniego piłkarza stołecznego klubu Legii. Zwyciężyła Legia 2x1, a dwie bramki zdobył Deyna: jedną dla Manchester, drugą dla Legii.

◆ **Olimpijska reprezentacja USA** na Igrzyska Olimpijskie w Moskwie liczyć będzie 528 zawodników, którym towarzyszyć będzie 128 osób w charakterze trenerów, masażystów, opiekunów, itp.

◆ **Mistrz świata** w nowoczesnym pięcioboju juniorów został Niemiec Sandow, który osiągnął łącznie 5 486 punktów. Najlepszy z Polaków był Bogdan Psyta, który zajął piąte miejsce (5 227 punktów).

Casas Ling

MODAS FEMININA

A PRIMEIRA EM LANÇAMENTOS.

PRACA ZACARIAS, 70

— CURITIBA —

Wagi do złota — Nasiona bractajny — Nożyce przemysłowe — Korki — Reperacje — Maszyny do cięcia włosów — ręczne i elektryczne — Druk kolczasty — Klódki — Zamki — Aparaty do korkowania — Litry i flaszki — Perfumeria wybrana — Maszyny do cięcia trawy — ręczne i elektryczne — Maszyny trykotowe Mitsubishi — Artykuły owado-bójcze — B.M.C. — D.D.T. — Nawozy — Kleje — czas suszenia pół minuty — Tabaki zagraniczne do zazywania — Złoto dla dentystów — Zapalniczki — od Cr\$ 30,00 — Fajki — od Cr\$ 30,00 — Saletra — Szpadle z Polski — Pilniki polskie — Pilniki szwajcarskie — Nożyki zagraniczne — do Cr\$ 1.800,00 — Pompy wodne — ręczne i elektryczne — Mirex dla mrówek — Palhas do papierosów — Cuias — Bombas p. chimarrão — Artykuły do rzeźnictwa — Karty do gry z plastyku.

A LIBERTY

FLORECKI
Rua Saldanha Marinho, 148

Paczki DO POLSKI
ZLECENIE
do WYBORU
PIENIĄDZE ALBO PACZKI WOLNE OD CLÁ
"AHAT" DESPACHOS E REPRESENTAÇÕES LTDA.
Praca João Mendes, 42, 10º andar — Conjunto 109
Telefones: 36-3865 e 3249
CEP. 01000 — SÃO PAULO
Caixa Postal, 3950

OKULARY
BIŻUTERIA
ZEGARKI

CARL R. RAEDER
Rua Riachuelo, 147
CURITIBA

NA GWIAZDKĘ W POLSCE ... TYLKO
NA UPOMINEK ŚWIĄTECZNY ... TYLKO
NA PREZENT DLA KREWNYCH ... TYLKO
ZAMÓWIENIA PRZYJMUJĄ AUTORYZOWANI DEALERZY PEKAO ORAZ
PEKAO TRADING CORPORATION
225 PARK AVE., SOUTH
NEW YORK, N. Y. 10003

ŚWIĄTECZNA
PACZKA

PEKAO

ZE ŚWIATA KATOLICKIEGO

DR KAROL RIPA NA AUDIENCJI U PAPIEZA JANA PAWŁA II

Wątek 5 października 1979 roku po nabożeństwie w Kościele Pięciu Męczenników — przy 4327 Street Richmond Street w Chicago — za pośrednictwem Ks. Józefa Mitycha — koordynatora uroczystości papieskiej — ks. Józef Mitycha napisał na rozmowę z Karolem Ripą — b. Konsula Generalnego R. P. — od 15 lat Prezesa Światowej Federacji Polsko-Węgierskiej.

Dr Ripa podziękował Papieżowi za piękny list otrzymany w swoim czasie od Kardynała Wojtyły — po amputacji jego prawej nogi — co było źródłem odrodzenia sił duchowych oraz chęci do dalszej pracy społecznej — znanej Ojcu św. i wyraził w rozmowie z Ripą był bardzo serdeczny i wyraził chęć, żeby nadarzy się sposobność, iż go spotka w Rzymie. Ojciec św. udzielił Błogosławieństwo Apostolskie.

Audjencja zakończyła wspólna fotografia. Kilka dni przed przyjazdem Papieża do Chicago — zażądał od Dra Ripy list z Sekretariatu Stanu Watykanu — zaakończony słowami: „Ojciec Święty poleca Bogu w swoich modlitwach Pana — Jego uroczyste życzenie a także Jego Błogosławieństwo Apostolskie.”

Monsignor — G. Coppa

POLSKIE REGIONALNE PIELGRZYMKI MARYJNE W 1979 ROKU

- W Zielone Świąta doroczna pielgrzymka do Fawley Court (księża Marianie) w tym roku 3 czerwca.
- 23 czerwca — doroczny festyn w Pitsford (ss. Nazarettanki).
- 1 lipca — pielgrzymka do Hazlewood Castle k. Leeds, Yorks.
- 29 lipca — pielgrzymka do Holywell-Patasaph w pin Walli.
- 19 sierpnia — pielgrzymka do Hedsford k. Cannock.
- 2 września — pielgrzymka do saktuarium oo. Karmelitów w Aylesford w hr. Kent.

Wszystkie te pielgrzymki-odpusty gromadzą wielu Polaków z okolicznych i nawet odległych parafii i ośrodków powojennych oraz rodaków mieszkających w rozległej Anglii. Dają one sposobność do spowiedzi i udziału w polskich religijnych uroczystościach oraz do spotkania się krewnych i znajomych.

LIST OD KSIEDEZA ZE STRYJA

Miss Win Gahegan, z Londynu, otrzymała w lipcu list od ks. Bernarda Mickiewicza ze Strzyja. Ks. Mickiewicz został aresztowany w 1973 roku. W 1974 r. stanął przed sądem pod zarzutem udzielania lekcji religii dzieciom i młodzieży. Nie wiadomo, jaki wyrok otrzymał. Miss Gahegan dostała adres ks. Mickiewicza w Keston College w Kent, w którym prowadzone są studia nad sytuacją religii w krajach komunistycznych i gdzie znajduje się lista chrześcijańskich więźniów w Sowietach. Napisała do niego, żeby go pocieszyć.

Otrzymał przez nią list jest pierwszą wiadomością od ks. Bernarda Mickiewicza.

jaka dotarła na Zachód. Ks. Mickiewicz dziękuję pisnie Gahegan za modlitwy, że ofiarował za nią Mszę św. i że uczyni to jeszcze w przyszłości.

CO MÓWI OJCIEC ŚW. ?

Wielu rodaków chętnieby przeczytać wszystko, co Ojciec św. Jan Paweł II mówi lub ogłasza, szczególnie w Polsce. Wygłosił tam razem około 40 homilii, kazań i przemówień. Wszystkie one zostały podane w Krakowie w „Tygodnik Powszechnym”, który, niestety ma papier przyladzienny tylko na 40.000 egzemplarzy. Znacznie więcej, był około 80 tysięcy nakładu ma wydawany przez PAX w Wrocławiu „Tygodnik Katolików”.

Natomiast u nas na emigracji ukazuje się coraz to nowe zbioru przemówień Ojca św. w Polsce. Warto się z nimi zapoznać.

Trzeba też wiedzieć, że od wyboru Kardynała Karola Wojtyły na Papieża krajowy „Tygodnik Powszechny” prowadzi stałą rubrykę pt. „Ze Stolicy Apostolskiej” i umieszcza w niej wyciągi i skrótkach przemówienia papieskie.

Są również nagrania na taśmach magnetofonowych przemówień Ojca św. w Polsce z bardzo cennymi wprowadzającymi wstawkami, których nie ma w drukowanych tekstach.

Z początkiem br. z ramienia Ojca Generala Zgromadzenia Księży Werbistów, jako wizytator generalny odwiedził Angole o. Jan Cebulski. Sytuacja misji w Angoli jest na ogół bardzo słabo znana, dlatego warto przedstawić niektóre fakty i sytuację zaistniałe na tym terenie. Obok Angoli wynosił 1 246,7 km². Teren ten zamieszkuje tylko ok. 6 mln ludności. Są to głównie Murzyni Bantu, nieco Holentów, Buzumów oraz malarów.

Aktualnie werbiści posiadają w Angoli dwa ośrodki misyjne. Jeden w stolicy Luandze: parafia Chrystusa Króla, do której należy kilka kaplic w terenie wraz z narodowym sanktuarium św. Antoniego.

Druga stacja misyjna, Gacolo, znajduje się w prowincji Lunda, diecezji Saurino. Diecezja ta obejmuje swym obszarem 195.000 km².

Na obszarze tym pracuje 1 biskup i 8 misjonarzy oraz 14 siostr z Zgromadzenia Franciszkanek Misjonerek Marii. Teren wydzielony 3 werbiściom wynosi 41.000 km². Uwzględniając bezdroża i to, że średnia zaludnienia wynosi 1 człowiek na km², można sobie uświadomić wysiłek misyjny, jak i wielkość zapotrzebowania tam nowych sił. Jeszcze gorsza sytuacja panuje w sąsiedniej diecezji, gdzie na 200.000 km² do pracy duszpasterskiej jest 1 biskup i 1 zakonnik benedyktynski.

Katolicy w Angoli stanowią 30 procent. Językiem urzędowym j. portugalski. Z braku fachowej siły duszpasterskiej kładzie się silny nacisk na zaangażowanie laikatu w duszpasterstwo.

Z początkiem maja przybył do Polski ks. biskup Pedro Marcos Ribeiro da Costa na poszukiwanie polskich misjonarzy i misjonarek do Angoli. Misjonarze z Polski są mało liczni, dlatego Biskupi Angoli mają tylko jedno zyczenie: Posiście nam polskich misjonarzy i polskie misjonarki. Kościół Polski nie może być głuchy na to wołanie Kościoła Angoli o pomoc.

NOWY SEKRETARZ GENERALNY SYNODU BISKUPÓW

Papież Jan Paweł II mianował nowym Sekretarzem Generalnym Synodu Biskupów liczącego 55 lat Ks. Prata Jędraka Tomko, wynosząc go równocześnie do godności arcybiskupa. Nowoimianowany sekretarz generalny pełnił dotychczas funkcję podsekretarza Kongregacji Biskupów. Jest z pochodzenia Słowakiem, urodził się w diecezji Koszyce. Uzyskał doktorat z filozofii, teologii i prawa kanonicznego w Rzymie.

Nowy sekretarz generalny Synodu Biskupów otrzymał święcenią kapłańskie w 1949 roku. Swą działalność kapłańską rozpoczął od funkcji wicedyrektora Papieskiego Kolegium św. Nepomucena w Rzymie. Potem pełnił szereg funkcji w Kurii Rzymskiej. Poruczon mu funkcję specjalnego sekretarza w czasie Synodu Biskupów w 1967 roku, podobną funkcję — na konferencjach Episkopatów Azji w Manili w 1970 roku i w Sydney w 1973 roku. Ostatnio uczestniczył w konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej w Fuenfue.

Ks. Arcybiskup Tomko jest również członkiem misyjnej Komisji katolicko-luterkańsko-protestanckiej do spraw małżeństwa oraz delegatem, biorącym udział w wielu innych misjach i spotkaniach ekumenicznych. Jest autorem szeregu książek na tematy teologiczne, prawnicze, historyczne, apolitykanych w języku włoskim, słowackim, niemieckim i angielskim. Przez parę lat prowadził wykłady na Papieskim Uniwersytecie Gregorianum (TP).

Paulo Müller, Filhos & Cia. Ltda. CREDIÁRIO

Use o seu crédito, comprando na loja de PAULO MÜLLER, FILHOS & CIA. LTDA., os seguintes artigos: televisores, geladeiras, poltronas, sofás-camafas, fogões a gás e a lenha, artigos para copa e cozinha, alumínio, PAINEL, prateria, cristais da CECOSLOVÁQUIA, ALEMÂNIA e argaria também cristais da P. O. L. O. N. A., artigos multimateriais, porcelanas, facuetros de aço inoxidável e de metais, materiais eletrodomésticos e uma infinidade de artigos para presentes, com preços especiais, principalmente em porcelanas e CRISTAIS IMPORTADOS.

NAO DEIXE PARA OS ÚLTIMOS DIAS. USE O SEU CRÉDITO EM TEMPO! Paulo Müller, Filhos & Cia. Ltda. Rua Dr. Murici, 835 e 843 — Fones: 222-8307 e 222-3511 CURITIBA — PARANA

13 NIEDZIELA ROKU

(Ewangeliella według św. Marka 12, 38-44)

✠ I mówił im też w swym nauczaniu: Strzeżcie się uczonych w Piśmie! Lubią oni przechadzać się w dostojnych szatach, odbierać pozdrowienia na rynku, zasiadać na pierwszych krzesłach w synagogach i zajmować najgodniejsze miejsca na ucztach. Objadają oni domy wdów, przeciągając dla pozorów swoje modlitwy. Spółka ich tym surowca kara. Siedząc naprzeciw skarbnicy, przepytują try jak lud wrzucał do skarbnicy monety. Wielu bogatych wrzucało dużo. A gdy przyszła pewna uboga wdowa, wrzuciła dwa małe szelągiki, to jest jeden grosz. Wtedy, przywoławszy swoich uczniów, rzekł im: Zaprawdę powiadam wam, że ta uboga wdowa wrzuciła więcej niż wszyscy, którzy wkładali do skarbnicy. Wszyscy bowiem dawali z tego, co im zbyswało, a ona ze swego ubóstwa oddała wszystko, co miała, całe swoje utrzymanie.

+

„Uboгих macie zawsze wśród siebie!” (Jan 12,8)

Trzy wydarzenia ewangeliczne według do historii życia. Danina cesarzowi: „Oddajcież tedy, co jest cesarskiego cesarzowi!” (Łk. 20,25).

Ofiara błędnej wdowy: „Powiadam wam, że ta wdowa wrzuciła więcej, niż wszyscy inni!” (Łk. 21,3).

I namaszczenie Chrystusa w Betanii. „Zaprawdę powiadam wam, gdziekolwiek głoszona będzie ta Ewangeliella, mówić się będzie i o tym, co ona uczyniła.” (Mt. 26,13).

Grosz wdowi. Nikt tak nie wspomaga Kościoła i biednych, jak ludzie ubodzy. „Błogosławieni miłosierni, albowiem imi miłosierdzia dostąpią.” (Mt. 5,7).

Święty Paweł zachęca wiernych do wspierania ubogich. „A co do składek, które się zbiera... uczynicie i wy, jakom zarządził w Kościołach Galaacji.” (1 Kor. 16,1).

Stad chwali niektóre gminy, że tak się poświęcają ubogim. „Znam gotowość waszą, z której się chlubie w Macedończyków.” (2 Kor. 9,2).

I my zawsze w serca wspierajmy drugich, według zaady, że nikt nie jest tak biedny, by nie mógł wspomóc drugiego. Ks. W. S.

JOÃO HAUPT & CIA. LTDA.

LIVRARIA E PAPELARIA

Livros Fiscais e de Contabilidade
Artigos Escolares
Material de Escritório.

MATRIZ: Rua São Francisco, 237
Telefone: 222-8632 (PaBx)

FILIAL: Rua Lamena Lima, 1.600
Telefone: 222-1239

CURITIBA — PARANA

EMPRESA LAPEANA LTDA.

TRANSPORTES COLETIVOS

AGÊNCIAS: Guaratuba — São Mateus do Sul — Lapa
AGÊNCIA - SEDE: Estação Rodov. Jardiânia, Box 49 e 50 — Fone: 22-0884
ESCRITÓRIO: Avenida Silva Jardim, 465 — Fone: 24-5574
RECOMENDADAS: Avenida 7 de Setembro, 2 143 — Fone: 23-0201

Agência Estar

MÓVI SI E PO POLSKU
OFICINAS: Avenida Silva Jardim, 465 — Fone: 222-8004

CURITIBA — PARANA

WIĘSCI Z POLSKI WIĘSCI Z POLSKI WIĘSCI Z POLSKI WIE WIĘSCI Z POLSKI WIĘSCI Z POLSKI WIĘSCI Z POLSKI WIE

TRAGICZNA ŚMIERĆ 33 GÓRNIKÓW WYBUCH PYŁU WĘGLOWEGO W KOPALNI „DYMITROW”

W dniu 10 października br. o godzinie 18,55 w Kopalni Węgla Kamiennego „Dymitrow” w Bytomiu w oddziale IV na poziomie 1024 m miał miejsce jak wykazały to badania wybuch specjalistów Wyższego Zarządu Górniczego, resortu górnictwa i Instytutu Bezpieczeństwa Górniczego, kopalni doświadczałnej „Barbara” — wybuch pyłu węglowego.

Mimo wyjątkowej ofiarności zastępów ratowniczych i wykorzystania nowoczesniejszych środków technicznych oraz pomocy udzielonej kierownictwu akcji ratowniczej ze strony najlepszych specjalistów i naukowców górnictwa, na posterunku pracy zginęło 33 górników znajdujących się w bezpośredniej bliskości wybuchu, a wśród nich 17 osób dozo-ry i pracowników o dużej ilości czasu pracy i najwyższych zawodowych kwalifikacjach.

70 LAT GRA NA SKRZYPCACH

70 lat gry na skrzypkach we wrocławskiej Okrężnie im. Karola Namysłowskiego w Zamościu obchodził niedawno jej nestor, 85-letni Wacław Mazurek z Chomęcisk w woj. zamojskim. Siedziwy muzyk stawiał pierwsze muzyczne kroki pod okiem założyciela orkiestry, kompozytora i folklorysty — Karola Namysłowskiego. Mazurek w ciągu swego życia wzięty udział w ok. 1.500 koncertach, w tym wielu za granicą.

TERESA CHYLIŃSKA NA CZELE T-WA MUZYCZNEGO IM. K. SZYMANOWSKIEGO

Teresa Chylińska, wybitny muzykolog, została jednogłośnie wybrana na prezesa Towarzystwa Muzycznego im. Karola Szymanowskiego w Zakopanem. Zakopane było ukończoną przez Szymanowskiego miejscowością w Polsce. Mieszkał tam przez szereg lat, komponował tam balet „Harnasie” i dom góralski, gdzie mieszkał, zamieniony jest teraz na muzeum poświęcone jego osobie i dziełu.

SKANSEN WIATRĄKÓW

W Śmigłiu — 5-tysięcznym miasteczku w woj. łeszczynskim rozpoczęto budowę skansenu poświęconego historii wiatraków. Obecnie buduje się zespół trzech wiatraków przy drodze E-83 w kierunku Kościelna. Jeden z wiatraków wykorzystany zostanie na kawiarnię, drugi pomieści izbę pamięci, trzeci natomiast będzie spełniał funkcję, tzn.

Prace wykonuje jeden z nielicznych już w kraju specjalistów od budowy wiatraków, reze-mieszniak — Franciszek Krzyżoszczyk. Ich budowa ma być zakończona w przyszłym roku i w tym samym czasie zagospodarowany zostanie dla celów rekreacyjnych okoliczny teren.

Miasteczko Śmigiel ma znakomitą przeszłość historyczną: prawa miejską uzyskało za panowania Władysława Jagiełły, w XVII wieku również się suknieństwo. Nazwę legendy wiąże z kłosem iem w dawnych czasach 99 wiatraków w jego okolicy.

WSPOMNIENIE O J. WĘGRZYŃCIE

Józef Węgrzyn należał do grona najwybitniejszych aktorów polskich lat 1910-1939. Jego nauczycielem i wychowawcą był m. in. Jerzy Solski. Sceniczną drogę Józefa Węgrzyna jednak warunki sceniczne, fascynujący głos, gesty romantyczne, nade wszystko zaś talent i głębokie umiowanie sceny, sprawiły, że zajął on jako aktor nagłe i swoją wielką sztuką ośmił publiczność.

Był wykonawcą około 400 ról teatralnych i 56 filmowych. Zdaniem biografów, talent rzysztany. Największe sukcesy odnosił on na scenach Krakowa i Warszawy. Najwspanialszym aktorstwem zabyłną Węgrzyn w sztukach reżyserowanych przez Leona Schillera, Edmunda Wiercińskiego i

Emila Chaberskiego. Po ciężkiej, nieuleczalnej chorobie zmarł 4 września 1952 r. w wieku 68 lat. Pochowany został na warszawskich Powązkach.

„Z DZIEJÓW KULTURY KRAKOWA”

W Muzeum Historycznym miasta Krakowa czynna jest stała ekspozycja pod nazwą „Z dziejów i kultury Krakowa”. Wystawa prezentuje historię i rozwój miasta od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy. Do najcenniejszych eksponatów wstępuję, która mieści się w pałacu „Krzysztofów” należąca m. in.: „Srebrny kur” — dzieło złotnicwa renesansowego (XVI wiek), „Złoty” — perła, pierścienie burmistrzów grodzkich, nowicjuszki dokumenty, stroje ludowe wystawione przez Stanisława Wyspiańskiego.

MAZOWIECKIE IZBY PAMIĘCI NARODOWEJ

Na terenie Mazowsza, Kurpi i Podlasia ponad 600 szkółach podstawowych utworzono Izby Pamięci Narodowej, w których zbierane są książki, czasopiisma i inne materiały dotyczące historii i kultury Mazowsza. Tymi mikromuzeami opiekują się w szczególności nauczyciele. W szkołach prowadzone są lekcje wychowania patriotycznego.

PR
124)
Szi
nad drog
zakrećcie,
go psa, i
idących.
Jaki
Rzec
Mus być
widzialem
Zboc
zawoiał:
— N
Nie z
spokojnie
dion, po
cmentarz
— M
pana. Cz
Wilcz
— Ac
W ist
bol. Zęby
Z nieduż
chusteczki
— Cz
tak częst
przyjaźni
i
Lucija
— Ze
pan natyc
kuje tę ra
Zasmi
— Ale
ge pani ob
— Ba.
Doszli
— Dh
— Nie
godziny. J
wszystko.
Uśmie
zawrócił w
Nie zdążył
spotkała ol
dawna i pr
jęc. Odpow
nich zapyt
— Czy
go psa?
Zatrzy
— Ows
tarza. —
Czy
Gdź
wściekły pi
pszy, dzie
Lucji w
— Jezu
Teraz d
sobą kareb
— Wp
drugi policj
wanie.
Po chw
ochciała b
munkować
nak postanc
drożce dręc
zajdzie szc
ię.
— Jedy
widzący jej
ta. I to jak
klich wypadk
Lucja sp
z Ludwikowa
ten czas zdą
jęc, mowy by
nitr o pierw
ludzie, gdy ap

CURIT

TADEUSZ DOŁĘGA - MOSTOWICZ

PROFESOR WILCZUR

(124)

Szli krętą drogą między rżyskami, brzegi jednad drogi były dość gęsto porośnięte krzakami. Na zakręcie, pod jedną z większych kęp zobaczyli dużego psa, który stał nieruchomo, i wpatrywał się w idących.

Jaki wspaniały seter — zawołała Łucja.
Rzeczywiście piękny — przyznał Wilczur. — Musi być tu w okolicy od niedawna, bo nigdy go nie widziałem.

Zobczył w stronę psa i wyciągając doń rękę, zawołał:

— No, chodź tu piesku, chodź.

Nie zdołał ręki w porę cofnąć. Wyglądający tak spokojnie seter w mgnieniu oka wpił się zębami w dłoń, po czym zawrócił i pomknął cwałem w stronę cmentarza.

— Moją Boże, — powiedziała Łucja. — Ugrzył pana. Czy bardzo boli?

Wilczur uśmiechem pokrył ból:

— Ach nie. To drobiazg — skłamał.

W istocie czuł w całym ramieniu przejmujący ból. Żeby zwierciada musiała uszkodzić jakiś nerw. Z niedużych rany zaczęły się kropelki krwi. Wyjął chusteczkę, otarł dłoń i zauważył:

— Czegóż wymagać od zwierząt, skoro ludzie tak często postępują podobnie, odpowiadając na przyjaźń i życzliwość zębami.

Łucja zatroszczyła się.

— Ze tu nie ma wody. W każdym razie niech pan natychmiast po powrocie do domu wydezynfekuje tę ranę. Musi mi pan to obiecać.

Zasłmiał się:

— Ależ, panno Łucjo. To drobiazg. Zresztą może pani obiecać, że to zrobię.

— Bardzo proszę.

Doszli do gościny a Wilczur zapytał:

— Długo pani zabawi w miasteczku?

— Nie — potrząsnęła głową. — Najwyżej pół godziny. Tej małej muszę zmienić opatrunek. To wszystko.

Uśmiechnęli się do siebie i rozstali się. Wilczur zawrócił w stronę lecznicy, Łucja ku Radoliszkom. Nie zdążyła jednak przejść kilkuset kroków, gdy spotkała obwo radoliszkich policjantów. Znali ją od dawna i przywituli ją jak zwykle grzecznie salutując. Odpowiedziała im ukłonem głowy, gdy jeden z nich zapytał:

— Czy nie widziała pani gdzie tu takiego rudego psa?

Zatrzymała się:

— Owszem, widziałam. Pobiegł w stronę cmentarza. Czy to pański pies?

— Gdzież tam, proszę pani. To jakiś obcy, wściekły pies. W miasteczku pogryził krzaka i trzy psy. Idziemy go szukać, żeby go zastrzelić.

Łucji wszystka krew zbiegła od serca.

— Jezus Maria — szepnęła.

Teraz dopiero zauważyła, że policjanci mają ze sobą karabiny.

— Włec pobiegł w stronę cmentarza? — zapytał drugi policjant. — Dziękujemy pani i moje uszanowanie.

Po chwili dopiero oprzytomniała. Najpierw chciała biec za Wilczurem, by go dopędzić i zakomunikować mu straszną nowinę, po namyśle jednak postanowiła czym prędzej iść do apteki. Po drodze dręczyła ją obawa, że w tak małej aptece nie mają żadnej szczepionki pasteurowskiej. Nie omyliła się.

— Jedyń sposób, proszę pani doktorki — oświadczył jej aptekarz — to wzięcie profesora do miasta. I to jak najprędzej. Sama pani wie, że w takich wypadkach nie ma czasu na zwleknięcie.

Łucja spojrziała na zegarek. Wieczorny pociąg z Ludwikowa odchodził za godzinę. O tym, by przez ten czas zdążyć do lecznicy i później końmi na stację, mowy być nie mogło. Następnym miał być nazajutrz o pierwszej po południu. Wychodziła już na ulicę, gdy aptekarz ją zatrzymał:

(c. d. n.)

- POLONIA ZAGRANICZNA -

USA:

W DWUSETNĄ ROCZNICĘ ŚMIERCI:
DZIEŃ K. PUŁASKIEGO W ST. ZJEDNOCZONYCH

WASZYNGTON — W USA rozpoczęły się obchody dwusetnej rocznicy śmierci polskiego i amerykańskiego bohatera narodowego Kazimierza Pułaskiego. Ambasador PRL w USA Romuald Spasowski złożył wieniec pod pomnikiem Pułaskiego na jednej z centralnych ulic Waszyngtonu.

Równocześnie rozpoczęły się uroczystości w Savannah w stanie Georgia, a więc w mieście, w którym poległ Kazimierz Pułaski.

W wielu wyższych uczelniach odbyły się odczyty i spotkania poświęcone udziałowi Polaków w walkach o wolność Stanów Zjednoczonych. Uroczystości i wieczory związane z rocznicą zorganizowano również w ośrodkach Polonii amerykańskiej.

W BRYTANIA:

ANGIELSKA PRZYJACIOŁKA POLSKI

Mary Craig, 51-letnia pisarka i dziennikarka, mieszkająca w małej wiosce koło Newbury, Berkshire, znana czytelnikom polskim jako autorka książki "Man From A Far Country — A Portrait of Pope John Paul II" napisała (również w tym roku) fragment autobiografii pt. "Blessings", wyd. Hodder and Stoughton, Londyn 1979.

Z powodu tragedii rodzinnej, jaką było dla niej przyjęcie na świat dwóch niemarnalnych chłopców, dotknięta niesłychanym cierpieniem Mrs Craig postanowiła nieść pomoc innym również cierpiącym. Podążającym przykładem była dla niej pełna poświęcenia działalność Sary Ryder, z którą zetknęła się najpierw w Cavendish, Suffolku, a później w Polse w Konstancynie pod Warszawą, w Radomiu, Gdyni i in. miejscowościach. Mary Craig zaprzyjaźniła się z b. więźniami i więźniarkami Buchenwaldu, Majdanki, Ravensbrücku, Oświęcimia i Treblinki, którym na wolności zapożyczali się liczne zakłady Fundacji Sue Ryder. Mary Craig objęła wszystkie te instytucje samochodem w towarzystwie ich założycielki, pani Sue Ryder.

Echa wielu rozmów i opowiadań znalazły się w jej autobiografii, która przez to stała się bardzo bliska każdemu polskiemu czytelnikowi. W sumie kilka rozdziałów tej ciekawej i pełnej wesołości dla ludzkiego cierpienia książki, poświęconych jest Polsce, której piękno ujrzała jakby autorkę. W. T.

AUSTRALIA:

WYSTAWA POLSKICH KSIĄZEK

W dziele cymelów Biblioteki Uniwersytetu w Sydney eksponowana była ilustrowana mapami i reprodukcjami dzieł sztuki, wystawa polskich książek zorganizowana przy pomocy działaczy polonijnych. Otwarcia ekspozycji dokonał dr Radford, wicedyrektor Fischer's Library, a zwiędziło ją wielu australijskich studentów. Po zamknięciu wystawy w Sydney książki były eksponowane w Maitland i Bankstown, gdzie również cieszyły się zainteresowaniem zwiedzających.

Tampadores para litros — Balanças — Torneiras para vinho — Balanças para ouro — Cutelaria de importação — Culas — Bombas de prata e ouro — Ouro para dentistas — Meta gillete — Cordas — Barbantes — Churrasqueiras — Furadeiras manuais e elétricas — Lúpulo importado — Limas importadas — Serpinhas Tico-Tico para madeira e metal — Máquinas para cabelo - manuais e elétricas — Chimarrão — Sementes de bractatinga — Arma farpado — Cuhnos para formas — Aflação — Artigos para barbeiros — Sementes de verduras importadas — Colas profissionais - secagem meio minuto — Máquinas para tricot — Mitsubichi — Cadeados — Fechaduras.

A LIBERTY

FLORECKI

Rua Saldanha Maranhão, 148

O MELHOR EM PREÇO E SERVIÇOS

TEM DE TUDO PARA SEU CARRO

VIDROS-BORRACHAS-ACESSÓRIOS

MATRIZ: R. Nilo Cairo, 52 222-7349
FILIAL 1: R. Cons. Laurindo, 961 Fones: 224-5374
FILIAL 2: R. João Negrão, 1748 223-4091

KANADA:

"FOLKLORAMA 79"

Jak co roku odbył się w Winnipeg wielki pokaz dorobku narodowego grup etnicznych Kanady — "Folklorama 79". Wśród 37 pawilonów etnicznych ogromnym powodzeniem cieszyły się pawilony polskiej grupy etnicznej — "Kraaków" i "Warszawa". Występowali w nich zespoły chóralne i taneczne, serwowano smakowite polskie potrawy, sprzedawano wyroby polskiej sztuki ludowej.

RFN:

"POPE" - ULAR MUSIC?

Papież Jan Paweł II — gwiazdą piosenki?

Może się zdarzyć. Płyta wešla na rynek w Niemczech Zachodnich. Papież śpiewa 6 piosenek ludowych i religijnych, bądź sam, bądź ze studentami.

Nagrania zrobiono podczas wizyty papieskiej w Polsce w sierpniu. Na płycie składa się również chorał do słów utworu Jana Pawła II w wykonaniu krakowskiej orkiestry Symfonicznej i

Chóru oraz 6 pieśni, nagranych w kościołach Krakowa w czasie festiwalu Pieśni Sakralnej. Festiwal te zapoczątkował Papież 12 lat temu, kiedy był jaszere arcybiskupem Krakowa.

Nagrania zostały wykonane za zgodą polskiego episkopatu. W chwili obecnej Stany Zjednoczone chcą nabyć licencję na produkcję tej niezwyklej płyty.

Będzie to najprawdopodobnie jedyna "złota płyta", śpiewana przez Papieża.

USA:

CHARLES T. KOWAL

Charles T. Kowal zamieszkały w Pasadena w Kalifornii — odkrywcą liczných komety, asteroidów, nowych gwiazd oraz miniplanety orbującej wokół Słońca, wyróżniony został za swe wybitne osiągnięcia naukowe, szczególnie za odkrycie miniplanety Chiron, 13 katejuska Jupitera nazwanego Leda oraz 81 nowych gwiazd.

Otrzymał on medal im. Jamesa Craiga Watsona nadany mu przez władze Narodowej Akademii Nauk USA.

DZIAŁ POETYCKI

Joanna Mozer, Norbertanka

MODLITWA

Zaprawdę godne to i sprawiedliwe,
Wszchemiujący Boże, wysłuchaj Ciebie,
Który przyszedł z mocą i majestatem
do Twojego Krakowa —
Który wyniósł Karola Sługę Stęgo
do Rzymu dalekiego, do Rzymu zawsze bliższego
i uczynił Go sługę Sług
Twojej Oczarnej Pastereczki Rybakania,
Papieżem Miłości, pokoiu, pojednania,
sprawiedliwości —
Obrońca godności wolnego człowieka,
Ordynariuszem uctwionych, uśmiechem cierpiących,
Radością dzieci, nadzieją świata
— spraw —
Abyśmy — Twoją miłością nawiedzeni —
pod Jana Pawła przewodnem
Królestwa Bożego szukali zawsze,
o czymże śmiać się poddano,
sercem i myślimy się chętnie z Chrystusem,
ludzkość rozproszoną zgrupowałaś w jedną
rodzinę człowieka przy Sercu Królowej Matki —
abyśmy — całi Twoi — usłyszeli:
modlitwa i życiem wspierałi Polskiego Papieża,
sławy broniłi Polskiego Kościoła
z wszystkimi świętymi Polakami:
z Janem Kantym, Jadwigą, Bronisławą,
z Biskupem Stanisławem —
Tak nam dopomóż Wszchemiujący,
Który żyjesz, królujesz i zwyciężasz. Amen.

"Entre Amigos" — uma revista
antiga com uma dinâmica nova

AGORA COM 48 PAGINAS - MENSAL - FORMATO

MAIOR E CAPA COLORIDA

PARA RECEBER-LA BASTA ESCREVER PARA:

GRÁFICA VICENTINA LTDA.

ALAMEDA CABRAL, 846

CAIXA POSTAL, 988

80.000 CURITIBA — PARANÁ

ASSINATURA PARA 1980 — APENAS Cr\$ 150,00

(Remeter Cheque Bancário-pagável em Curitiba, Ordem de Pagamento, Vale Postal ou Valor Declarado à Gráfica Vicentina Ltda.)

H. KAMINSKI & CIA. LTDA.

JOIAS

RELÓGIOS

ÓTICA (ÓTICA MODERNA)

Joalheria

a PÉROLA

RUA XV — 430

TELEFONES: 223-4475 e 222-5116

CURITIBA

PARANÁ

Casa Vermelha

Artículos de Hierro, Nacznia Kuchenne, Druty, Sprzęty Aluminiowe, Łańcuchy, Narzędzia, Maszyny do Przemysłu, Materiały Elektryczne i Sanitarne, Śruby, Płyty, Siatki Druciane, Oleje, Farby i Pokosty, Nawozy, Środki owadobójcze. Nasiona ogrodowe.

EURICO FONSECA FERRAGENS LTDA.

ZAŁOŻONA W ROKU 1916

IMPORTERZY

LARGO CORONEL ENÉAS, 143 — Cx. Postal 56 — Telefones: 223-3366 — 223-4208

Adres Telegraficzny "VERMELHA" — (Próximo da Igreja do Ordem)

CG. C. 76490833/0001-72 — Inscr. 1010876/G

CURITIBA

PARANÁ

KĄCIK RODZINNY:

Jeszcze o Międzynarodowym Roku Dziecka

Organizacja Narodów Zjednoczonych uchwałała w roku 1959 Deklarację Praw Dziecka. W roku 1976 zapadła decyzja obchodzenia Międzynarodowego Roku Dziecka w trzy lata później...

W Międzynarodowym Roku Dziecka, dziecko - często-ko najlżejszy i najbardziej pokrzywdzony obywatel świata - staje się centrum międzynarodowych kongresów, odczytów, artykułów w prasie różnojęzycznej. Dziecko bez względu na jego narodowość, kolor skóry, wyznanie...

Obecnie żyje na świecie 1/2 miliarda dzieci; stanowi to 1/3 mieszkanca naszego globu. Według UNICEF 500 milionów dzieci głoduje, mieszka w "slumsach", pozostaje w rękach choroby pomocy lekarskiej...

W chwili, gdy piszę ten artykuł, żyje przede mną list polskiego misjonarza z Burundi. Burundia, to chyba jeden z najbardziej biednych krajów świata...

"Co dla dzieci z buszu znaczy słowo Międzynarodowy Rok Dziecka?" - pyta ze smutkiem polski misjonarz. Śmiertelność dzieci jest ogromna. Czarne matki, jak niedugdy Matka...

Bolesna, patrząc bezradnie na śmierć swych malenstów. Jakże często brak potrzebnych leków. Jakże często matka nie zdąży donieść dziecka do stacji misyjnej. Współczesny świat wydaje na zbrojenia jeden miliard dolarów dziennie...

Według statystyki Międzynarodowego Biura Pracy pracuje na świecie 52 miliony dzieci, wykorzystywanych jako tania siła robocza. Nikt z pracodawców nie zwraca uwagi na tania siła robocza...

Los wielu dzieci jest nie tylko smutny w krajach ubogich. Smutny jest, niestety, często i w krajach przemysłowych, chłubiących się wysoką cywilizacją. Prawdą jest, że tam dzieci nie cierpią głodu fizycznego...

Dojrzalsze warunki ekonomiczne sprawiły, że kobiety pracują coraz częściej poza domem. Często, gdyż za zarobek meza nie wystarcza na utrzymanie rodziny, często tylko na to, by realizować marzenie o luksusowej willi czy aucie...

Kobieta wraca często z pracy zarobkowej przemęczona, zdenerwowana do ostatnich granic wytrzymałości ludzkiej. A czeka ją jeszcze praca domowa...

Wszystkie sprawy wiążą się ściśle z Międzynarodowym Rokiem Dziecka i jego celem. S. Lubieniecka-Pistiviskowa

ORZEŁ BIAŁY - 50 LAT!

(Dokończenie ze str. 2)

Następnego dnia, t. j. w niedzielę, po obfitym śniadaniu, po obarczeniu się kokosami, "jac'a" i laskami trzciny, obławdani jak juczne wielbłądy, jedziemy do Agula Branca...

Cisza, skupienie... Zaczyna się śpiewana Msza św z udziałem trzech kapłanów, którym przewodzą melodyjny głos ks. Rektora Grzymkowskiego w języku polskim...

Po całym posiłku, którego pomimo najszerzych chęci nie zdołaliśmy wykończyć, para najstarszych emigrantów dzieli tort jubileuszowy a Polska Grupa Folkloru intonuje tradycyjne "Sto Lat"...

Przedłużają się pozegnania i już po ciemku ładujemy bagaż do autobusów. Obok ciężarówka ze skautami, ale nikomu nie chce się ruszać. Wreszcie obdarowani niesamowitą ilością chlebnych kurczaków...

W niedzielę przed południem możemy obejrzeć dokładnie panoramę riośną z mostu Rio - Niterói, a tuż po obiedzie przemyślnie parujemy do Maracá do Norte, aby odwiedzić Bazylikę Patronki Brazylji.

We wtorek nad ranem, z pomocą rodaków w Espírito Santo, zamknęliśmy jeszcze jeden etap naszej misji propagowania polskiej sztuki ludowej. Rodakom w Espírito Santo Bóg zapłać za szczerą gościnę, a Ich pracy i poczynaniom w drodze do stulecia - serdeczne "Szczęść Boże!"

Uśmiechnij się...

Pewien ksiądz został separowany od swojej żony i to od stolu i łoża. Na dworzec szeroko ko konowano i pewna hrabianka po dłuższym namyśle wyraziła swoje zdziwienie: — Od stolu i łoża? Jak to, o co jest też nie umia?

"Szanowny Panie - pisze do nauczyciela pewna mama jednego z ucznów - niech Pan więcej nie wazy się karać cięślnie naszego syna, Marcinka. On jest słaby, chorowity dzieckiem. My z mamą nigdy go nie bijemy, z wyjątkiem przypadku, gdy działamy we własnej obronie..."

KUCHNIA POLSKA

TORT CZEKOLADOWY
1 kostke margaryny
2 szklanki cukru
3 czubate łyżki kakao lub sproszkowanej czekolady oraz pół szklanki wody rozgrzać w garnku i mieszać gotować przez 1 minutę.

Fumos - goyano - tiété - amarellino - minetro - 1.000 palhas para cigarros - Cr\$ 150,00 - 200 charutos - Cr\$ 225,00 - Consertos - Afiacao - Gas - Liquinhos - Cr\$ 225,00 - Correntes - Afogadores - Ouro para dentistas...

A LIBERTY FLORECKI
Rua Saldanha Marinho, 148

INDICADOR PROFISSIONAL

Lekarze: DR. LUDOVICO RYDYGIER
MÉDICO
Estágo Hospitalar de 4 anos nos Estados Unidos...
Consultório: Rua Barão do Rio Branco, 63 - Fone: 24-8494 - 14.º andar - conjunto, 1411 - Edifício Itaró do Rio Branco.

Dentyści:

DR. MARIA E. BARANSKI KANIAK
CIRURGIA-DENTISTA
Alameda D. Pedro II, 602 - BATEL
HORÁRIO: Das 15.00 às 19.00 horas

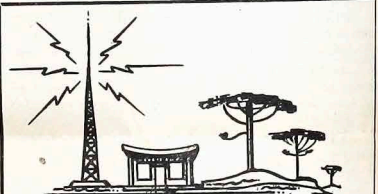
Szpitalce:

DOENÇAS DAS MAMAS - (Senografia - Termografia)
PREVENÇÃO DO CANCER GINECOLÓGICO
DR. CLAUDIO PACIORNIK
EXAMES COM HORA MARCADA - Fone: 232-3322
CASA DE SAÚDE PACIORNIK

Advokaci:

DR. LEOPOLDO ANTONIO SOKOŁOWSKI
Sprawy cywilne, kryminalne, inwentarze itd.
Pca. Pres. Getúlio Vargas, 68
Tel.: 282-0868 - São José - dos Pinhais - PARANA

FELIKS GOLAS
CONTADOR
Registro de firmas na Junta Comercial, contratos, ditratos; declarações do imposto de renda.
Serviços de contabilidade em geral.
Rua Cândido Lopes, 205 - 5.º andar - conjunto 54
80.000 CURITIBA - Fone: 224-5813 - Paraná

RÁDIO IGUAÇU
DA FUNDAÇÃO SÃO VICENTE DE PAULO
ZYE - 348 - 1590 kHz
Boa música, Clube dos Sócios, Terço em Família...
Rua Dr. Júlio Szymanski, 11
Fone: C. N. 041-842-1132

Udziała się lekcji
POLSKIEGO I ANGIELSKIEGO
rano, po południu i wieczorem
Telefon: 223-4702

Rua Desembargador Motta, 2491
apt 64 bloco H - fundos
80.000 - CURITIBA - PARANA

ADUBOS LIQUIDOS ENVI
ADUBOS COMPOSTOS
ADUBOS SIMPLES
PULVERIZADORES
FUNGICIDAS
INSETICIDAS
HERBICIDAS

MAIOR ESTOQUE E MELHOR PREÇO DA PRAÇA ATACADO E VAREJO
ADUBOS BOUTIN LTDA.
Avenida 7 de Setembro, 2.064 - Fone: 224-1258
Caixa Postal, 1130 - Telegr.: "PROAGRO"
80.000 - CURITIBA - PARANA

Palá

O Palácio de Varsóvia fundação, em tro da vida c...
Embora sejas 30 teatr...
Assenas de ci...
O Palácio de Varsóvia fundação, em tro da vida c...
Embora sejas 30 teatr...
Assenas de ci...
O Palácio de Varsóvia fundação, em tro da vida c...
Embora sejas 30 teatr...
Assenas de ci...

Posui 3.2
superfície sup
próprio anfitr
Congresso que
tadores. Ali i
cineastas, diver
tamentos da
Oleilas e da
Comité
nacionados c
da a redação
da. Também
estabelecimen
para alunos e
tudente.

Toda a id
mas próprias
ria, o Palácio c
ria goza de fa
caso no ext
tão. Também s
ma de escote
de mesa cró
de abril de
representações:
da a Europa, C
tados.

Os jovens
agregados no
nista notáveis
curioso ao oce
da desoladas Il
do atingido a
e 34 min.
do de embar

ARA
e Al
MEN

Ber
Aver
Em
CURIT

Palácio da Juventude de Varsóvia:

Um descanso ativo

"PALAC MŁODZIEZY" — Fachada do Palácio da Juventude, uma modelar instituição de Varsóvia.

O Palácio da Cultura e da Ciência em Varsóvia constitui, desde a sua fundação, em 1955, o verdadeiro centro da vida cultural da capital polonesa. Embora Varsóvia se ufane de seus 30 teatros em funcionamento, dezenas de cinemas, centenas de bibliotecas e dezenas dos mais variados locais de diversão, justamente naquele Palácio é que têm lugar os mais interessantes empreendimentos, que incluem a maior parte dos participantes.

Possui 3.200 apartamentos com uma superfície superior a 123.000 m² e um próprio anfiteatro, chamado Sala do Congresso que comporta 3.200 espectadores. Ali funcionam 4 teatros e 4 cinemas, diversos institutos e departamentos da Academia Polonesa de Ciências e da Universidade de Varsóvia, o Comitê Polonês para assuntos relacionados com a UNESCO, o Pen-Club e redações de muitas publicações. Também ali funciona o maior estabelecimento cultural da Polónia para alunos em geral — o Palácio da Juventude.

Toda a cidade polonesa dispõe de suas próprias casas de cultura, todas elas de fama em todo o país, e mesmo no exterior. No seu interior há também sediado o famoso conjunto de escoteiros ("Gawreda") (objeto de nossa crônica pormenorizada de 30 de abril de 1978). Suas populares apresentações são conhecidas por toda a Europa, Cuba, Canadá e Estados Unidos.

Os jovens navegadores a vela, aprendizados no Palácio, têm em sua conta notáveis façanhas, tais como a excursão ao oceano Glacial Ártico, até as desoladas ilhas de Spitzbergen, tendo atingido a latitude geográfica de 83° e 34 min., um recorde para esse tipo de embarcação.

Os jovens desportistas do Clube de Motociclistas obtiveram o 1.º lugar em sua categoria no 32.º rallye dos Pirineus, num percurso de 2.500 km. As crianças do atelier de artes plásticas conquistaram inúmeras vezes prêmios em concursos nacionais e estrangeiros; os jovens radio-amadores mantêm intercâmbio com todo o mundo, enquanto que os modeladores têm triunfado em muitos certames de aparelhos que voam em círculo, presos por uma linha. É impossível enumerar todas as atividades do Palácio da Juventude de Varsóvia, pois que ali funcionam dezenas de oficinas diferentes, centros especializados, seções e clubes, de cujas atividades pode participar qualquer jovem ou criança que o deseje.

Na seção de tecelagem artística pode-se observar dezenas de meninas teimosa e inclinadas sobre os tearos. E um trabalho duro e difícil, exigindo muita paciência e habilidade antes que uma bela peça seja exposta no piso ou na parede. As vezes leva até meio ano para que a lâ colorida reproduza no tear o desenho do papel. As meninas realizam trabalhos simples — flores, modelos geométricos. As mais velhas, mais hábeis na arte, têm tarefas mais difíceis.

Idênticos objetos pretendem-se atingir nas oficinas de costura, onde participam não só meninas. Nestas, sob o olhar atento de uma instrutora, os aprendizes tomam conhecimento do corte e costura, aprendem a maneira de se vestirem na moda gastando pouco dinheiro.

A oficina de construção de barcos é frequentada exclusivamente por meninos e rapazes. Ao ser indagado pela repórter da "Interpress", se o belo sexo não demonstra interesse por esse setor, o moço, sorridente, estendendo as mãos sujas de graxa, respondeu: A senhora é capaz de apresentar uma menina que concordasse ter as mãos assim?...

Os barcos a vela, iguais ou maiores do que os modelos, são feitos por eles próprios, até o último acabamento. Utilizam mais tarde esses barcos durante os acampamentos na região dos lagos, bem como nas viagens pelo Báltico e Mar do Norte, pelos mares da Noruega, Ártico, Groenlândia Guardam em vitrines suas lembranças de excursões. Entre elas uma flor de Spitzbergen, como recordação, ofertada ao diretor do Palácio da Juventude.

Produzem também excelentes trabalhos em metal-plástica. Nesse setor a juventude adquire os segredos do ferreiro artístico, do enzelamento e da arte de bijuterias. Nem tudo entretanto é possível executar no próprio Palácio. Por esta razão foi construída em separado uma oficina de forja, na qual, sob a orientação do instrutor são confeccionadas verdadeiras obras-primas de metais variados.

Também é praticado intensamente o esporte. Os alunos aprendem esgrima, tênis de mesa, ginástica artística e acrobacia. Dos mais populares são os departamentos de natação e voleibol. A todos é permitida a prática dos esportes, porém, com uma condição: o esporte não pode prejudicar os estudos. Por conseguinte, exige dos desportistas que tenham boas notas nas diversas disciplinas.

O Palácio da Juventude de Varsóvia funciona de manhã à noite. No horário livre das aulas obrigatórias, é feito estreito relacionamento entre os instrutores e os pupilos. Os próprios jovens mantêm a ordem; os mais velhos cuidam dos mais novos. Deste modo aprendem a viver em comunidade, autogestão, respeitando-se reciprocamente, acostumando-se à disciplina e à responsabilidade.

O propósito da direção não é trocar a escola e a família em seus deveres e nem competir com as instituições destinadas ao divertimento. Ali se proporciona às crianças e à juventude uma oportunidade de um descanso ativo, cultiva-se neles e despertam interesses variados, forma-se hábitos e habilidades úteis mais tarde, na vida adulta.

A prova de que tais métodos são bons, atesta o fato de que os antigos discípulos trazem ao Palácio os próprios filhos, aos quais mostram orgulhosamente seus nomes inscritos e fotografias dos anos em que frequentavam a instituição.

(Eis um exemplo, digno de ser imitado. TK).

(Da Agência Polonesa INTER-PRESS.

Thadeu Kruk

SANTIDADE:

Assunto que devia interessar a todos

Na espiritualidade do Antigo Testamento a santidade ocupa um lugar de absoluta prioridade. A noção bíblica de santidade não só apresenta as reações do homem diante do divino, mas também contém a revelação do próprio Deus, definindo a santidade em sua própria fonte, em Deus, de quem deriva toda a santidade. A presença santa de Javé não é muda. O profeta Oseias nos testemunha: "No meio de vós eu sou o Santo" (Os 11,9). A experiência do divino atravessa toda a teodura da Antiga Aliança vivificada pela força do Espírito de Deus, atingindo sua máxima expressão na espiritualidade do Novo Testamento mediante o misterioso dom do Espírito Santo. A visão mística da santidade sempre esteve presente no pensamento cristão.

É PECADO NÃO SER SANTO

São Paulo apóstolo dirigindo-se à comunidade dos colossenses vai dizer que os cristãos são "santos em Cristo" (Cl 1,2) pela presença do Espírito Santo neles. A exigência de uma vida santa sempre se fez notar na tradição ascética também da Igreja. Os grandes místicos nasceram de um contato permanente e profundo com as Sagradas Escrituras, fazendo de suas vidas uma intimidade com o Mistério de Deus. Viver na esfera do divino é a vocação mais originária dada ao homem. A proposta é tão verdadeira que, fechar-se a ela, constitui pecado. É pecado não ser santo.

PULSÕES E ANSEIOS

O homem só é perfeitamente equilibrado e organizado quando consegue integrar sua vida ao redor da experiência de seus pulsões e anseios. Através de uma atenta leitura nas biografias dos grandes santos que, em virtude de sua santidade, conquistaram a admiração histórica, não é preciso muito esforço para constatar esse elemento comum. São belas obras de arte esculpidas aos poucos no dia-a-dia da existência. Em virtude do anquilamento poder-se-ia dizer que são os mais humanos, onde a humanidade melhor floresceu. Em Jesus Cristo Deus quer recuperar toda a humanidade cativa a viver numa só comunhão, na unidade de seu amor. A força nos é dada do alto pois sem ela nada seria consumido nem consumado. O caminho consiste em "crescer para Jesus Cristo e diminuir-se nele" (CIC).

Frei Nilson Pereira, O.F.M.

Se a compra de sua casa ou apartamento depende de financiamento, converse com o gerente do Bamerindus.

Aproveite para morar no que é seu. O Bamerindus financia a compra da sua casa ou apartamento. Venha conversar com o nosso gerente e conheça as facilidades do financiamento Bamerindus.

Procure uma das 600 agências Bamerindus e peça maiores informações.

BAMERINDUS
O banco da nossa terra.

AUTO MECÂNICA LONDRINA

DE
GETULIO THADEO OSTROWSKI

★
MECÂNICA DE AUTOMÓVEIS EM GERAL.
PINTURA E LATARIA.

★
Rua João Negrão, 1.820 — Fone: 223-4844
CURITIBA — PARA NA

FALA-SE EM POLONES

"LUD"

UM JORNAL
QUE ESTA
A SEU
SERVIÇO

Renove a sua Assinatura

SOCIEDADE TÉCNICA DE ENGENHARIA
Anhangá, Ltda.

Resp. Técnico: Eng. Civil
JULIUS ALBERTO JANKOSZ

Alameda D.ª Júlia da Costa, 387/395
Fone: (0412) 23-6641

MOWI SIĘ PO POLSKU!
CURITIBA — PARANA

Benjamim Zilli & Cia. Ltda.

IMPORTADORES

ARAME FARPADO DE VÁRIOS TIPOS
e ARAME LISO GALVANIZADO, AOS
MENORES PREÇOS.

Av. 7 de Setembro, 2142 — Fones: 222-2058 — 222-2133

Endereço Telegráfico: "BENZILLI" — Caixa Postal, 102

CURITIBA — PARANA

FERRAGENS HAUER LTDA.

AGORA TAMBÉM NA R. MATEUS LEME, PARA MELHOR SERVIÇO.

Ferragens - Ferramentas - Metais não-ferrosos

Fundada em 1888

R. José Bonifácio, 66 - R. Mateus Leme, 705

Fone: 222-8040

222-8285

